

מסורת הש"ס

(א) בִּרְסַת נָח: אֶסְתִּים קִידָּה, **(ב)** עַם זָכִים לֵאמֹר, **(ג)** יִנְמֹת יִתְּנֵהוּ, **(ד)** וְעַיִן בְּשִׁבְעוֹת יִכְיֶה, **(ה)** עַיִן מִיִּשְׂרָאֵל,

מוסף רש"י

מבדך על היום. בקידוש שבתות וימים טובים (ברכות זא.). **שהיום** גורם ליוין שיבא. כוס זה לא נא אלא בשביל שבת לקידוש (שם), וכבר קדש היום. משקבל עליו או מאלף הכוכבים, ועדיין אין לא בא. לשלח, וכנס שקודם לנמיסה. כך קודם לזרכה (שם). שהיוין גורם לקידושא שהאמר. שם אין יין לא מקדשין, והמקדש על הפת גם הוא נמקס יין, וזכרכת הפת קורמת (שם). תדיר קודם. נפקא לן בממנה זכמים מהאי קרא דכתיב במוספין מלבד שולת הבקרא אשר לשולת התמיד תעשו את אלה. מלבד משמע לאחר שהקרינכם התמיד הקרינו המוספין וקא דרשינן אשר לשולת התמיד קרא יתיירא למילף דבשביל שהוא תמיד הקדימה הכתוב, וזכאן אמה למד לכל התמידין (שם). יום טוב הסמוך לשבת. שבת שנתה הרגל היו כל המשמרות שוות בחילוק לחם הפנים וכן יום הסמוך לשבת בין מלפניה, שאין יכולים לשבז בשבת למקוין, בין מלאחריה, על כהן את מקדימין לבא מערב שבת, היו כל המשמרות שוות בחילוק לחם הפנים. שהרי על כהן שארין שם והרי הוא כשבת שנתון הרגל (יומא יח.). חל להיות יום אחד להפסיק ביניהם. או מלפניה, כגון שכלה המועד חתמישי בשבת, או מלאחריה, אבל חתמי המועד בשבת, לא היה להם להקדים לבא מלפני השבת, אלא שות, אלא ממחר המועדכ בשבת, בין שהוא משמר אחד בין שהוא משמרות הריבה, נוטל שני חלות והואיל מתחלקת למשמר היואל ונגמט שומט קצבו לחותה שם (שם).

רבינו חננאל

חלק בחלק יאכלו. השהה בין אכילה לעבודה, מה עבודה, פי' עבודה של אמורם הרגלים שאמרנו בה שכל המשמרות שיוין בחילוקה (הן) [וכן] חלק אכילת לחם הפנים כולין לוקחין ממנו. (א) (ובא בכל אות נפשו, אף אכילה כיוצא בה). והני מילי ברגלים, אבל בשאר ימות השנה, לבד ממכרו וגו', מה מכרו אבות זה לזה אני בשבתי ואחה בשבתן, כל המשמרה זוכה בכל הקרבנות הבאות בשבתה. **פִּסְקָא** [בעצרת וכו']. אתמר רב אמר סוכה ואחר ומבדך לישב בסוכה ואחר כך זמן, סבר חיובא דיומא עדיף לאקדומה. רבה בר בר חנה אמר זמן ואחר כך סוכה, סבר תדיר קודם. ורב

תלמוד לומר חלק כחלק. בתריה דההוא קרא דלעיל כתיב דלוקמא ברגל: **חלק אכילה**. שוה ככולן כחילוק עבודה דאתרבי לעיל [נה:] מוצא בכל אות נפשו ושרת: **ומאי אכילה**. אינטרין לאשמועינן: **אילימא אכילה דקרבנות**. דשעירי חטאות וחזה ושוק: **מהם נפקא לכהן המקריב אוספה וגו'**. מי שעובדה אוכלה וכיון דאתרבי לעבודה פשיטא דמיכל נמי אכלי: **אלא לחם הפנים**. אינטרין לרצוי שאין זו שום עבודה לחם שכבר נעשית עבודתו משבת

ממכרו. חוץ ממנה שמכרו אבות זה לזה: **ומה מכרו אבות זה לזה**. כלומר שהתנו ביניהם שיהו משמטין כל אחד בשבתו קבוע: **אני בשבטי ואסא בשבטך**. ונדרים ונדבות וקרבנות צבור דליתנהו בשאר ימות השנה והרי הן למשמר המשמש לימנהו ככלל הרגל שלא יהו שוין בהן אלא למשמר שזאוחו שצוה יהו כששאר ימות השנה הלכן על כרחך לא אתרבו מחלק כחלק יאכלו אלא ממשמעותיה דקרא דכר שאין זו אלא אכילה והיינו לחם הפנים דאכילה אית ציה אכל עבודה לית ציה: **סוכה ואח"כ זמן**. מי שלא בירך שהסיינו צעיימה שהיתה עשויה ועומדת ומניח בפרק גולג וערכה (לעיל דף מו). כשנכנס לישב מבדך שמים סוכה חזמן ואמר רב סוכה לימא ברישא והדר זמן: **וזמן פדיר**. שנוא כל הרגלים: **דכריס שבין צ"ש וצ"ה בשעורה**. דכריס שנחלקו בהלכות סעודה: **מבדך על היום**. כשמקדש צעריי שבתות קידוש היום תחילה ואחר כך ברכת היין: **שמים גורם ליון שיבא**. שאם לא מפני קידוש לא היה נזקק לכוס לפני סעודה: **וכבר קדש היום**. כלומר שזה טעם אחר שקדש היום מאליו משתשכיה ועדיין אין לא צה לפניו: **שהיו גורם לקידוש שפאמר**. שאם לא היה לו יין לא היה מקדש ככדי והוא הדין נמי למקדש על הפת מקדים ברכת הפת מהאי טעמא שהפת במוקס יין: **לימא רב דלמר חובת היום עדיפא ממטיר דלמר כתיב שמאי: ורבה כצ"ה**. דלמרי תדיר עדיף: **אלא שהיו גורם כו'**. אי לאו דהאי טעמא נמי איכא משום תדיר לא הוו מקדמו ליה דחובת היום עדיפא: **אי לאו סוכה**. אי לאו ישיבת סוכה מי לא אתרינן זמן כגון הולכי דרכים דפטורין מן הסוכה אומרינן זמן בשביל המועד כמו בשאר רגלים: **דחמץ עיקר**. שהוא חובה ליוס: **ומה טפל**. שהוא של שבת שעברה וקמני דפלגי מנה ברישא אלמא תדיר עדיף: **פר העלם דכר של לצור**. אם אירע בהן ברגל שעברו עבירה בהולאת צ"ד קיין

המוצא. כשהוא בטל שכלתה הקטרת תמיד ואין מציא נדר ונדבה היו שזפרות שם שנותנין בהם מעות כל מותרות השנויין בהש"ס בכל מקום וכ"מ שאמרנו ירעו עד שיסתאצו וימכרו ויפלו דמיהן לנדבה ומהן לוקמין עולות לקיין המוצא. ולשון קיין כאלס האוכל תאנים בקינוח סעודה(י): **בִּרְתִּי בין מלפניה בין מלאחריה**. מפרש בגמרא שחל יו"ט לאחריה דלא הוי ליה שבת שנתון חתג ואפ"ה הואיל וגריכין להקדים צילתן מע"ש בשביל יו"ט שהרי בשבת לא יוכלו לבא חולקין בלחם הפנים וכן (א) אם חל שמיני לפנייה בע"ש אע"פ שאין השבת נתון חתג חולקין זו הואיל ולא יוכלו ללכת: **חל יום אחד להפסיק צינפים**. כגון שחל יו"ט ראשון בשני בשבת שהיו יכולין לבא באחד בשבת והם קדמו וצאו מע"ש או שחל יו"ט האחרון בחמישי בשבת שהיו יכולין לילך מע"ש ונתעכבו שם בשבת כל המשמרות שנתעכבו אין נוטלין אלא שתי חלות ומשמר שזמנו קבוע נוטל עשר וחולקין אותן בין משמר הנכנס למשמר היואל כדרך כל שבתות השנה: **הנגמט נוטל שבע מפרש בגמרא שהמשמרות מתחלפות בשבת זו עובדת שחרית וזו עובדת ערבית כדלמרינן בגמרא דצרייתא: הנגמטים חולקין ציניהם בצפון**. את המגיע לחלקן כדלמרינן בגמרא [ע"ב] כדי שיראו הנכנסין שהצפון עיקר שחרי קצבו הכתוב לשחיטת קדשי קדשים: **והיואלים חולקים בדרום**. כדי שיראו שהן יואלין והולכין להם לפיכך שינו מקומן אלל רוח שאינו עיקר: **צינגה**. שם המשמרה: **לעולם חולקם בדרום**. ואפ"י כשהיא נכנסת קנס הוא שקנסוה דלמפרש בגמרא [שם]: **וטענעפה קבועה**. כ"ד טענות היו צעורה במקום בית המטבחים כנגד עשרים וארבע משמרות והיו נחוות בצאני רלפה והטענת פתוחה מזל אחד והופכה למעלה ומנכים לואר הצהמה לתוכה וחוזר והופך פתחה לתוך הרלפה וטענת של צינגה קבועה ואינה נהפכת כדי שתשתמש בשל אחריס וגנאי הוא לה: **וחלונה ססומה**. חלונות היו צבית החליפות צעוצי כותלי התאים שצפוניו של היכל ששם גוזזין את סכיניהן כדתנן במסכת מדות (פ"ד משנה ז) וסתמו חלונה של צינגה:

החליל פרק חמישי סוכה

גו.

תלמוד לומר חלק כחלק יאכלו בחלק עבודה כך חלק אכילה ומאי אכילה אילימא קרבנות מהתם נפקא² לכהן המקריב אותה לו תהיה אלא לחם הפנים יכול אף בחובות הבאות שלא מחמת הרגל ברגל ת"ל לבד ממכרו על האבות מה מכרו האבות זה לזה אני בשבתי ואחה בשבתך: בעצרת אומר לו הילך וכו'. איתמר רב אמר «סוכה ואח"כ זמן רבה בר בר חנה אמר זמן ואחר כך סוכה רב אמר סוכה ואחר כך זמן חיובא דיומא עדיף רבה בר בר חנה אמר זמן ואחר כך סוכה תדיר ושאינו תדיר תדיר קודם לימא רב ורבה בר בר חנה בפלוגתא דבית שמאי

עך כאן לא קאמרי ב"ה התם אלא שהיוין גורם לקידוש שתאמר.

תימה הא קאמרי צ"ה דהיון תדיר וי"ל לא מטעם זה לחודיה קודמת למוצת היום דנימא מטעם זה יקדים זמן לסוכה ושמה אינו צא ליישב דכרי רב אלא לפי דכריו דקין ולא לפי טעמי צית הלל:

והלכתא סוכה ואח"כ זמן. ולא חיישינן לסתם מתני' דקמני הילך מנה הילך חמץ א"י חשיב נמי לחם הפנים חוצת היום אף על פי שהם משבת שעברה:
בזוניה

ובית הלל קמ"פלגי דת"ר⁶ דברים שבין בית שמאי ובית הלל בסעודה בית שמאי אומרים מבדך על היום ואחר כך מבדך על היין ובית הלל אומרים במבדך על היין ואחר כך מבדך על היום בית שמאי אומרים מבדך על היום ואח"כ מבדך על היין שהיום גורם ליוין שיבא וכבר קידש היום ועדיין יין לא בא ובית הלל אומרים מבדך על היין ואחר כך מבדך על היום שהיוין גורם לקידושא שתאמר ד"א ברכת היין תדירה וברכת היום אינה תדירה תדיר ושאינו תדיר תדיר קודם לימא רב דאמר כבית שמאי ורבה בר בר חנה דאמר כבית הלל אמר לך רב אנא דאמרי אפילו לבית הלל עד כאן לא קאמרי בית הלל התם אלא שהיוין גורם לקידושא שתאמר אבל הכא אי לאו זמן מי לא אמרינן סוכה ורבה בר בר חנה אמר לך אנא דאמרי אפילו לבית הלל אמר לך אנא דאמרי אפילו לבית שמאי עד כאן לא קאמרי בית שמאי אלא שהיוין גורם לקידושא התם אלא שהיום גורם ליוין שיבא אבל הכא אי לאו סוכה מי לא אמרינן זמן תנן בעצרת אומר לו הילך מצה הילך חמץ והא הכא דחמץ עיקר ומצה טפל וקתני הילך מצה והילך חמץ תיובתא דרב אמר לך רב תנאי היא דתנאי הילך מצה הילך חמץ אבא שאול אומר הילך חמץ הילך מצה דרש רב נחמן בר רב חסדא לא כדכרי רב דאמר סוכה ואחר כך זמן אלא זמן ואחר כך סוכה ורב ששת בריה דרב אידי אמר סוכה ואחר כך זמן והלכתא סוכה ואחר כך זמן: משמר שזמנו קבוע [וכו'] ושאר קרבנות צבור: לאתויי מאי לאתויי פר העלם דבר של צבור ושעירי עבודת כוכבים: והוא מקריב את הכל: לאתויי מאי לאתויי קיין המזבח: **בִּרְתִּי** ייום טוב הסמוך לשבת בין מלפניה בין לאחריה היו כל המשמרות שוות בחילוק לחם הפנים יחל להיות יום אחד [להפסיק] בינתיים משמר שזמנו קבוע היה נוטל עשר חלות והמתעכב נוטל שתיים יבשאר ימות השנה הנהכנס נוטל שש והיוצא נוטל שש רבי יהודה אומר הנהכנס נוטל שבע והיוצא נוטל חמש הנהכנסין חולקין בצפון והיוצאין בדרום בילגה לעולם חולקת בדרום ומבעתה קבועה וחלונה סתומה: **גַּמְ'** מאי מלפניה ומאי מלאחריה אילימא לפנייה יום טוב ראשון לאחריה יום טוב אחרון היינו שבת שבתך החג אלא לפנייה יום טוב אחרון לאחריה יום טוב ראשון מ"ט כיון דהני מקדמי והני מאחרי תיקנו רבנן מילתא כי היכי דניכלו בהדי הדדי: חל יום אחד: והני

המוצא. כשהוא בטל שכלתה הקטרת תמיד ואין מציא נדר ונדבה היו שזפרות שם שנותנין בהם מעות כל מותרות השנויין בהש"ס בכל מקום וכ"מ שאמרנו ירעו עד שיסתאצו וימכרו ויפלו דמיהן לנדבה ומהן לוקמין עולות לקיין המוצא. ולשון קיין כאלס האוכל תאנים בקינוח סעודה(י): **בִּרְתִּי בין מלפניה בין מלאחריה**. מפרש בגמרא שחל יו"ט לאחריה דלא הוי ליה שבת שנתון חתג ואפ"ה הואיל וגריכין להקדים צילתן מע"ש בשביל יו"ט שהרי בשבת לא יוכלו לבא חולקין בלחם הפנים וכן (א) אם חל שמיני לפנייה בע"ש אע"פ שאין השבת נתון חתג חולקין זו הואיל ולא יוכלו ללכת: **חל יום אחד להפסיק צינפים**. כגון שחל יו"ט ראשון בשני בשבת שהיו יכולין לבא באחד בשבת והם קדמו וצאו מע"ש או שחל יו"ט האחרון בחמישי בשבת שהיו יכולין לילך מע"ש ונתעכבו שם בשבת כל המשמרות שנתעכבו אין נוטלין אלא שתי חלות ומשמר שזמנו קבוע נוטל עשר וחולקין אותן בין משמר הנכנס למשמר היואל כדרך כל שבתות השנה: **הנגמט נוטל שבע מפרש בגמרא שהמשמרות מתחלפות בשבת זו עובדת שחרית וזו עובדת ערבית כדלמרינן בגמרא דצרייתא: הנגמטים חולקין ציניהם בצפון**. את המגיע לחלקן כדלמרינן בגמרא [ע"ב] כדי שיראו הנכנסין שהצפון עיקר שחרי קצבו הכתוב לשחיטת קדשי קדשים: **והיואלים חולקים בדרום**. כדי שיראו שהן יואלין והולכין להם לפיכך שינו מקומן אלל רוח שאינו עיקר: **צינגה**. שם המשמרה: **לעולם חולקם בדרום**. ואפ"י כשהיא נכנסת קנס הוא שקנסוה דלמפרש בגמרא [שם]: **וטענעפה קבועה**. כ"ד טענות היו צעורה במקום בית המטבחים כנגד עשרים וארבע משמרות והיו נחוות בצאני רלפה והטענה פתוחה מזל אחד והופכה למעלה ומנכים לואר הצהמה לתוכה וחוזר והופך פתחה לתוך הרלפה וטענת של צינגה קבועה ואינה נהפכת כדי שתשתמש בשל אחריס וגנאי הוא לה: **וחלונה ססומה**. חלונות היו צבית החליפות צעוצי כותלי התאים שצפוניו של היכל ששם גוזזין את סכיניהן כדתנן במסכת מדות (פ"ד משנה ז) וסתמו חלונה של צינגה:

והמתעכב, כגון זה שפירשנו למעלה נוטל שתיים. וכן בזמן שחל יום טוב הראשון בשני בשבת, נמצא משמר היוצא מתעכב לחוג, שאינו יכול לילך ולחזור בו ביום, (א) הלכן נוטל שתי חלות יחירות. ושאר כל ימות השנה הנכנס נוטל שש והיוצא נוטל שש. ר' יהודה אומר הנכנס והן באי שבת, נוטלין ז' חלות, שתיים יחירות על יוצאי השבת,

עין משפט ונר מצוה

ל א מיי פ"ו מהלכות סוכה הלכה יב סמג עשין מג טו"ט ע"א סמון מרמג ספיק א:
לא ב מיי פכ"ט מהל' שבת הלכה ו סמג עשין כט טו"ט ע"א סמון רעא ספיק י:
לב ג מיי פ"ד מהל' תמידין הלכה יב:
לג ד מיי שם הל' יג:
לד ה מיי שם הל' יב:

תורה אור השלם

- חלק בחלק יאכלו לבד ממכרו. על האבות: דברים יח ח
- ובל מנחה אשר תאפה בתנור ובל נעשה במזרחשת ועל מזבחת לכתוך המקריב אותה לו תקדשה: ויקרא ט ז

רבינו חננאל (המשך)

ואסיקנא כרב, הלכתא סוכה ואחר זמן. מתני' יום טוב הסמוך לשבת מלפניה [ומאחריה] וכו'. מאי לפנייה ומאי מאחריה. פירוש יום טוב האחרון שחל [להיות] בערב שבת והו לפנייה, ואם חל יום טוב הראשון להיות באחד בשבת והו לאחריה. מאי טעמא כיון דהני לא סני להו אלא דקדמי אתו, והני לא סני להו דלא מעכבי, תקנו להו רבנן לחם הפנים. אבל יום טוב הראשון לפנייה, ויום טוב אחרון לאחריה רשבת (שבתוך החג ג"א: א) היינו שבת שבתוך החגן, ואנן בעינן שהוא שבת הסמוכה לרגל ואינה מן הרגל [ג"א: ואנן בעינן סמוכה ואינה מן הרגל], כיון שאי אפשר לבאין שלא יקרימו [ו]ן יבואו קודם השבת בזמן שהיא לפני הרגל, ואי אפשר שלא יתעכבו עד אחד בשבת בזמן שהוא אחר הרגל, תקנו חכמים לשאר משמרות לחלוק בלחם הפנים. ויש מי שאומר יום טוב סמוך לשבת מלפניה, כגון דמקלע יום טוב באחד בשבת, כל יום טוב דהוא, דצריכין משמרות למיתאי מן מעלי ליד עיובי. ומאחריה, כגון דמקלע יום טוב במעלי [שבתא], כל יום טוב [דהוא], דצריכין משמרות לאתחורי עד בתר שבתא. תקינו להו רבנן לכל המשמרות לחלוק בלחם הפנים. **בִּרְתִּי** חל [יוםם] אחד להפסיק ביניהם כו'.

(פיס') פירוש אחד מימי (חל יום) [יום חול] להפסיק בין יום טוב לשבת והו ביניהם כאשר פירש הגה והוא המביא ליד עיובי. (כו') עד המתעכב נוטל (פי) שנים. פי' כגון שחל יום טוב האחרון להיות בחמישי בשבת, ויש במשמרות מי שיעירוהוין רחוקות ומנמיין מלצאת בערב שבת ומתאחרות וצריך להתעכב עד אחד בשבת. (מה) [וחון] חל יום טוב משמר המתעכב (כזה) ששינו. משמר שזמנו קבוע, והוא משמר היוצא ומשמר הנכנס נוטל י' חלות,

נמצא משמר היוצא

ומשמר השנה הנכנס

שתיים יחירות על יוצאי השבת,

^[1] נראה דחסר כאן איזה תיבות וז"ל כמו דנעבודה טולן חולקין דה דכתיב וזה בכל אות נפשו ושרת אף אכילה כיואל כה
^[2] נראה דל"ל וס"ד דתלמודא דנחלקות צ"ש וז"ה קמו דה רב וכו'
^[3] לדכרי רכינו משמר המתעכב היינו משמר היואל וטול שתי חלות לצד מה שנטול חלק בחלק בעשר חלות עם משמר הנכנס